

Міністерство освіти і науки України
Інститут проблем виховання НАПН України
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Барановицький державний університет (Республіка Білорусь)
Телавський державний університет імені Я. Гогешвілі (Грузія)
Державна вища професійна школа у м. Хелм (Польща)
Жезказганський університет імені О.А. Байконурова (Казахстан)
МБО «Партнерство «Кожній дитині»

ПАРТНЕРСЬКА ВЗАЄМОДІЯ У СИСТЕМІ ІНСТИТУТІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

Ніжин – 2016

УДК 364 (063)
ББК 65.272я431
П18

Схвалено до друку

Вченою радою факультету психології та соціальної роботи
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
(протокол № 7 від 21 квітня 2016 року).

П18 Партнерська взаємодія у системі інститутів соціальної сфери:
збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції
(5-6 травня 2016 р., м. Ніжин) / За заг. ред. О.В. Лісовця. – Ніжин :
Видавництво НДУ ім. М.Гоголя, 2016. – 189 с.

До збірника увійшли матеріали й тези Міжнародної науково-практичної конференції «Партнерська взаємодія у системі інститутів соціальної сфери», яка відбулася 5-6 травня 2016 р. в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя. На конференції були розглянуті актуальні проблеми партнерства державних закладів, установ, громадських організацій у наданні соціальної підтримки вразливим категоріям населення; теоретико-методологічні засади соціального партнерства; особливості професійної підготовки фахівців соціальної сфери до партнерської взаємодії. Ці та інші питання і висвітлені на сторінках даного видання.

Для викладачів, науковців, молодих дослідників, фахівців соціальної сфери.

Автори статей відповідають за достовірність та вірогідність
викладеного матеріалу, за належність даного матеріалу йому особисто,
за правильне цитування джерел та посилання на них.

УДК 364 (063)
ББК 65.272я431

© Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2016

ЗМІСТ

Аніщук А.М. Вплив соціальних інститутів виховання на характер мовленнєвого самовираження дошкільників.....	8
Astremka I.V. Context factors, affecting the formation supervisors in the new surrounding.....	10
Балан В.Ю. Досвід національно-патріотичного виховання громадських організацій півдня Польщі на прикладі Союзу польського харцерства.....	13
Біляченко Г.П. Застосування системного підходу у підготовці майбутніх соціальних педагогів до співпраці з недержавними організаціями.....	15
Бобро А.А. Культура спілкування як показник соціального здоров'я студентської молоді.....	17
Бойко А.Е. Виховання патрістичних цінностей вихованців у контексті партнерської взаємодії позашкільних навчальних закладів і сім'ї.....	19
Борисюк С.О. Актуальні проблеми студентів-абонентів спеціалізованої соціальної служби Телефону Довіри.....	21
Букій Т.В. Партнерство соціальних інститутів у здійсненні соціально-педагогічної підтримки багатодітної сім'ї.....	24
Бутурлим Т.І. Гендерне виховання старшокласників у контексті педагогіки успіху.....	26
Ветрова О.Д. Забезпечення готовності майбутніх соціальних педагогів до процесу взаємодії сім'ї та школи в роботі з обдарованими дітьми молодшого шкільного віку.....	28
Володченко А.О., Володченко Ж.М., Кондратьєв І.М. Партнерська взаємодія школи і сім'ї у вихованні сенсожиттєвих цінностей особистості.....	31
Гавлицкая А.В. Психологические основы успешного социального партнерства: некоторые аспекты проблемы.....	33
Гончар Л.В. Проблема формування сімейних цінностей у дітей шкільного віку у взаємодії школи і сім'ї.....	35
Гуренко О.І. Роль полікультурного освітнього простору ВНЗ у професійній підготовці майбутніх фахівців соціальної сфери.....	37
Денисюк О.М. Підготовка фахівців соціальної сфери до здійснення соціально- педагогічної підтримки батьків, які виховують дітей з інвалідністю.....	39
Діхтяренко З.М. Партнерство МГО „Міжнародна федерація хортингу“ у наданні соціальної підтримки спортсменам-хортингістам.....	42
Жданович Ю.М. Соціально-педагогічні проблеми дітей вимушених переселенців та напрями їх соціально-педагогічної підтримки.....	44

У змодельованому полікультурному освітньому просторі вищого педагогічного навчального закладу полікультурна освіта запроваджується на мікрорівні. Для створення сприятливого полікультурного освітнього простору ВНЗ на цьому рівні має забезпечення співпраці з різними соціокультурними інститутами регіону (центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, національні освітньо-культурні товариства, родини студентів тощо). Слушною в цьому контексті є думка О. Пікалової й Ю. Королькової про те, що тісні зв'язки з установами культури й мистецтва (музеями, виставковими залами, театрами, бібліотеками тощо), з громадськими організаціями (діаспорами, культурними центрами), з професійними та аматорськими колективами (хори, ансамблі), участь у різноманітних акціях і заходах сприяють консолідації суспільства, вихованню в душі миру та взаємодопомоги [1, с. 33-35].

Проте реалізація полікультурної освіти залежить і від територіального місцезнаходження навчального закладу (мале місто чи мегаполіс), соціальної активності територіальної громади, засобів масової інформації тощо. Це є факторами, що впливають на полікультурний освітній простір вищого педагогічного навчального закладу та полікультурну освіту, яка в ньому запроваджується, на мезорівні.

Вважаємо, що формування загальної концепції полікультурної освіти залежить від країни та суспільних процесів у полікультурній державі. Тобто країна і тип державності – це чинники, що впливають на реалізацію полікультурної освіти на макрорівні.

Отже, полікультурний освітній простір ВНЗ є тим освітнім середовищем, в якому відбувається професійне становлення майбутніх соціальних педагогів, здатних стати й активно діяти в полікультурному суспільстві.

Література

1. Воспитательно-образовательный процесс в поликультурном пространстве образовательного учреждения: [учеб.-метод. комплекс] / [авт.-сост. : О. Н. Пикалова, Ю. В. Королькова]. – Ставрополь: СКIRO ПК и ПРО, 2012. – 146 с.
2. Гукаленко О. В. Теоретико-методологические основы педагогической поддержки и защиты учащихся-мигрантов в поликультурном образовательном пространстве: автореф. дисс. ... докт. пед. наук: 13.00.01 "Общая педагогика, история педагогики и образования" / О. В. Гукаленко. – Ростов-на-Дону, 2000. – 40 с.
3. Гуренко О. І. Полікультурна освіта майбутніх соціальних педагогів: теоретико-методичний аспект : [монографія] / О. І. Гуренко. – Бердянськ. : Видавець Галчук О.В., 2014. – 588 с.

Денисюк О.М.

кандидат педагогічних наук,
доцент, доцент кафедри
соціальної педагогіки та
соціальної роботи Інституту
людини Київського університету
імені Бориса Грінченка

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ ДО ЗДІЙСНЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ БАТЬКІВ, ЯКІ ВИХОВУЮТЬ ДІТЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ

В Україні живе понад 8 мільйонів дітей, з яких більше 165 тисяч – це діти з інвалідністю. Україна ратифікувала Конвенцію про права інвалідів та Конвенцію про права дитини. Визнаючи цей прогрес, ЮНІСЕФ закликає посилити роботу, щоб інструментувати дітей з інвалідністю у життя громади та забезпечити їм доступ до школи або лікарні, підтримати таких дітей та їх родини. У щорічному звіті «Положення дітей у світі 2013: діти з інвалідністю» наголошується на необхідності забезпечити вільний розвиток таких дітей від самого народження через послуги раннього

втручання, попереджувати розлучення дитини зі своєю родиною і потрапляння до інтернатного закладу. В Законі України "Про Загальнодержавну програму "Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини на період до 2016 року" передбачено, що основним завданням щодо захисту дітей-інвалідів є створення умов для виховання та догляду за дитиною-інвалідом у сім'ї [3, 4].

У цілому існуючі дослідження спрямовані на розв'язання таких проблем, як соціально-педагогічної підтримки батьків дітей з особливими потребами: робота з сім'ями дітей, хворих на церебральний параліч (І. Іванова, І. Коробейников, А. Маллер, Г. Мішина та ін.); соціально-педагогічна підтримка сімей, які виховують дітей раннього віку з обмеженими можливостями (І. Макаренко); соціально-педагогічна робота з сім'ями, що виховують дітей з обмеженими фізичними можливостями, в умовах реабілітаційного центру (Н. Грабовенко).

Важливим кроком у забезпеченні реалізації права дітей (у тому числі дітей-інвалідів) на виховання в сім'ї, виборі оптимальних форм роботи з сім'ями, які виховують дітей з інвалідністю є якісна підготовка фахівців соціальної сфери. Питання підготовки фахівців соціальної сфери, компетентнісний спектр майбутнього соціального педагога досліджували О. Безпалько, Т. Веретенко, А. Кяпська, Р. Вайнола та ін. Згідно аналізу наукових джерел встановлено, що при виокремленні фахових компетентностей майбутнього соціального педагога необхідно базуватися на формуванні концептуальних (розуміння теоретичних основ професії), інструментальних (володіння основними методами та технологіями), контекстуальних (врахування географічних, політичних, культурних, економічних умов діяльності), проєктивних (передбачення ризиків, прогнозування результатів різних видів професійної діяльності) рівнів готовності до майбутньої професійної діяльності [1, с.62].

За програмою навчальної дисципліни «Школа професійної майстерності», яка складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки ОКР «магістр спеціальності: 8.01010601 «Соціальна педагогіка», передбачено опанування студентами модуля «Соціально-педагогічна підтримка батьків, які виховують дітей з інвалідністю». Мета: розкрити сучасні наукові уявлення про дитячу інвалідність як соціально-педагогічну проблему, представити загальні технології соціально-педагогічної підтримки сімей, які виховують дітей з інвалідністю. Студенти мають знати стан проблеми у психолого-педагогічній та соціально-педагогічній теорії й практиці, специфічні функції сім'ї, яка виховує дітей з особливими потребами; типологію такої категорії сімей; загальні технології соціально-педагогічної роботи з сім'ями, які виховують дітей з інвалідністю; особливості організації соціально-педагогічної підтримки даної категорії сімей; принципи організації роботи мультидисциплінарної команди; вміння розробляти й характеризувати критерії та показники визначення ефективності соціально-педагогічної роботи з сім'ями, що виховують дітей з інвалідністю; налагоджувати контакти з представниками державних та недержавних структур, які вирішують окремі аспекти проблем даної категорії сімей, здійснювати соціальну роботу в громаді.

У професійній підготовці магістрів процес навчання важливо будувати на дослідницькій основі, активно використовувати можливості партнерських організацій. Доцільним є проведення практичних занять на базі установи або організації, які здійснюють соціально-педагогічну підтримку такої категорії сімей. Студенти мають можливість безпосередньо спостерігати роботу з дітьми та батьками, а потім обговорювати проблемні питання з фахівцями та в групі. Завдання, розроблені для самостійної роботи студентів, спрямовані на формування вміння пошуку необхідної наукової інформації з даної проблеми, аналізу сайтів державних та недержавних організацій, які пропонують свої послуги щодо соціально-педагогічної підтримки батьків, які виховують дітей з інвалідністю, оцінювати інформаційні та статистичні

дані, критично аналізувати наявні теорії, гіпотези, прогнозувати перспективи розвитку конкретної ситуації, генерувати оригінальні творчі ідеї.

Створення електронного навчального курсу сприяє формуванню спеціального пакету наукових завдань для студента, банку відеоматеріалів чи презентацій останніх результатів наукових досліджень, які стосуються проблеми та відображають погляди провідних вчених та практиків. Попереднє самостійне опрацювання студентами запропонованих матеріалів створює умови для подальшого обговорення в аудиторних умовах, залучення до наукової дискусії, написання есе, оглядів сучасних досліджень з проблеми соціально-педагогічної підтримки батьків.

Під час проведення ворк-шопів, майстер-класів, круглих столів з актуальних питань соціально-педагогічної підтримки батьків в рамках Фестивалю наук, Тижня науки до участі запрошуються як студенти, викладачі ВНЗ, так і практики, представники громадських організацій, батьки дітей. Використання таких форм роботи дозволяє студенту актуалізувати набуті знання, відчутти власну значимість в професії, налагодити контакти з майбутніми роботодавцями, зрозуміти їхні вимоги, повідомити, що функціонування системи соціально-педагогічної підтримки батьків дітей з особливими потребами вимагає взаємодії багатьох професіоналів: медичних працівників, соціальних педагогів, корекційних педагогів, психологів, юристів для допомоги дитині в її соціальному становленні, і стає можливим лише за умови інтеграційного взаємозв'язку державних соціально-педагогічних інститутів з іншими спеціалізуючими інституціями суспільства. Роль соціального педагога в забезпеченні взаємодії полягає в координації та спрямуванні дій кожного із суб'єктів соціально-педагогічної підтримки.

Такий підхід сприяє підвищенню наукового інтересу магістрів до даної проблеми, розуміння того, яким чином обрана галузь знань здійснює позитивний вплив на суспільство в цілому. Студенти можуть самостійно обирати тему, проводити власне наукове дослідження, обирати доцільні методи дослідження, результати якого можуть бути представлені на студентських конференціях, олімпіадах, конкурсах, стати базовими для подальших наукових пошуків, отримання дослідницьких грантів.

Література

1. Безпалько О.В. Компетентнісний спектр майбутнього соціального педагога на основі професіоналізму / О.В.Безпалько // Проблеми освіти: збірник наукових праць – Вип. 84 – Житомир – Київ, 2015. – 356 с. (84). С. 60–64. – Режим доступу : <http://elibrary.kubg.edu.ua/9861/>
2. Грабовенко Н.В. Соціально-педагогічна робота з сім'ями, що виховують дітей з обмеженими фізичними можливостями, в умовах реабілітаційного центру : автореф. дис ... канд. пед. наук: 13.00.05 / Наталія Валеріївна Грабовенко; В.о. АПН України. Ін-т проблем виховання. – К.: Б.в., 2008. – 20 с.
3. Національна доповідь "Про становище осіб з інвалідністю". – Київ, 2013. – 187 с. – Режим доступу: rodaya.at.ua/files/st.doc.
4. ЮНІСЕФ закликає думати перш за все про дітей, а не про інвалідність. – Режим доступу: http://www.unicef.org/ukraine/ukr/media_24178.html